

Daniela BARBU

Cristiana Ana-Maria BOCA

Marcela Claudia CĂLINECI

Educație civică

Manual pentru clasa a III-a

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

Cuprins

Competențe specifice	Unități de învățare	Lecții	Subtitluri, în conformitate cu programa școlară
		Prezentarea manualului / 6	
1.1., 1.2., 3.1., 3.2.	AMINTIRI DRAGI <i>Introducere în Educația civică</i>	Recapitulare inițială. Introducere în Educația civică / 12 Test de evaluare inițială / 14	
1.1., 3.1., 3.2., 3.3.	Unitatea 1 EU ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI <i>Noțiunea de persoană</i>	L.1: Despre persoane și alte ființe / 16 L.2: Cine sunt eu? / 18 L.3: Diferiți, dar parteneri / 20 Recapitulare / 22 Test de evaluare / 24	Ce înseamnă să fim persoane? Persoana mea Persoana lui/ei Noțiunea de persoană Noțiunea de persoană
1.2., 3.1., 3.2., 3.3.	Unitatea 2 TRĂSĂTURI MORALE ALE PERSOANEI <i>Trăsături morale ale persoanei</i>	L.1: Semințele bunătății / 26 L.2: Cheile respectului / 28 L.3: Grădina sincerității / 30 L.4: Fețele curajului / 32 Exersează! Să fim buni, curajoși, cinstiți! / 34 Exersează! Să fim buni și generoși! / 36 L.5: Zâmbetul modestiei / 38 L.6: Umbrela încrederii / 40 Recapitulare / 42 Test de evaluare / 44	Bunătatea opusă răutății Respectul opus lipsei de respect Sinceritatea opusă nesincerității Curajul opus lașității Despre bunătate, curaj și sinceritate Despre bunătate și generozitate Modestia opusă lipsei de modestie Încrederea în sine și în ceilalți, opuse neîncrederii în sine și în ceilalți Trăsături morale ale persoanei Trăsături morale ale persoanei
2.1., 2.2., 3.1., 3.2., 3.3.	Unitatea 3 PAȘI PRIN LUMEA LUCRURILOR <i>Raporturile noastre cu lucrurile</i>	L.1: Printre oameni și lucruri / 46 L.2: Lucrurile preferate / 48 L.3: Grijă pentru lucruri / 50 Recapitulare / 52 Test de evaluare / 54	Ce sunt lucrurile? Nevoia de lucruri Lucrurile care ne exprimă Relații și atitudini față de lucruri Raporturile noastre cu lucrurile Raporturile noastre cu lucrurile
2.1., 2.2., 3.1., 3.2., 3.3.	Unitatea 4 CĂLĂTORIE PRIN LUMEA ANIMALELOR ȘI A PLANTELOR <i>Raporturile noastre cu animalele și plantele</i>	L.1: Universul animalelor și al plantelor / 56 L.2: Prețuim plantele! / 58 L.3: Respectăm animalele! / 60 Recapitulare / 62 Test de evaluare / 64	Ce sunt animalele și plantele? Nevoia de plante și animale Atitudini față de plante Atitudini față de animale Raporturile noastre cu animalele și plantele Raporturile noastre cu animalele și plantele
1.3., 2.3., 3.1., 3.2., 3.3.	Unitatea 5 REUȘIM ÎMPREUNĂ! <i>Raporturile noastre cu ceilalți oameni</i>	L.1: Grupurile din care facem parte / 66 L.2: Colaborăm, ne respectăm, reușim! / 68 L.3: Drepturi și îndatoriri în cadrul grupului / 70 Recapitulare / 72 Test de evaluare / 74	Grupuri mici din care facem parte Relațiile dintre membrii unui grup Reguli ale grupului: drepturi și îndatoriri în cadrul grupurilor mici Raporturile noastre cu ceilalți oameni Raporturile noastre cu ceilalți oameni
1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 3.1., 3.2.	Unitatea 6 AM ÎNVĂȚAT LA ORELE DE EDUCAȚIE CIVICĂ <i>Recapitulare finală</i>	Recapitulare finală (I) / 76 Recapitulare finală (II) / 78 Test de evaluare finală / 80	
		Dicționar civic / 95 Răspunsuri / 96	

Metode complementare de evaluare

Portofoliu / **17, 19, 21, 23**

Proiect: *Alegem reprezentantul clasei* / **82-83**

Fișa: *Observ! Mă implic! Evoluez!* / **92**

Portofoliu / **27, 29, 33, 35, 37, 43**

Proiect: *Invitație la carnaval* / **84-85**

Fișa: *Observ! Mă implic! Evoluez!* / **92**

Portofoliu / **47, 49, 51, 53**

Proiect: *Sărbătoarea primăverii – „Târgul de măștișoare”* / **86-87**

Fișa: *Observ! Mă implic! Evoluez!* / **92**

Portofoliu / **57, 59, 61, 63**

Investigație: *Protejarea mediului înconjurător în comunitatea mea* / **58**

Proiect: *„Protejăm natura, plantăm speranță!”* / **88-89**

Fișa: *Observ! Mă implic! Evoluez!* / **93**

Portofoliu / **67, 69, 71, 73**

Proiect: *Sărbătoarea „Zâmbet de copil”* / **90-91**

Fișa: *Observ! Mă implic! Evoluez!* / **93**

Fișa: *Observ! Mă implic! Evoluez!* / **93**

Competențele pe care ți le vei dezvolta la orele de Educație civică

Competențe generale

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană
2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut
3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate

Competențe specifice

- 1.1. Explorarea calității de persoană pe care o are orice om
- 1.2. Identificarea unor trăsături morale definitorii ale persoanei
- 1.3. Explorarea grupurilor mici și a regulilor grupului
- 2.1. Recunoașterea unor atitudini în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele
- 2.2. Manifestarea unor atitudini pozitive în raport cu lucrurile, cu plantele și animalele
- 2.3. Explorarea unor relații existente între oameni în cadrul grupului
- 3.1. Relaționarea pozitivă, în grupuri mici, pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru
- 3.2. Participarea la acțiuni în grupuri mici, prin asumarea de drepturi și îndatoriri
- 3.3. Participarea la proiecte simple, cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale

EU ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

Noțiunea de persoană

Bună! Eu sunt Ela și te voi ajuta să descoperi persoanele din jurul tău!

În paginile următoare, vei explora, alături de colegi/colege, lumea ființelor, iar cele mai multe lucruri le vei afla despre ființele omenesti. Vei descoperi că oamenii sunt ființe cu o varietate de înfățișări, interese, abilități și preocupări. Chiar dacă sunt diferiți, vei afla că oamenii pot să gândească, să vorbească, să simtă și să-și realizeze obiectivele.

Salut! Eu sunt Mihnea! În lecțiile următoare vei învăța multe lucruri noi despre tine și despre identitatea ta.

Nu în ultimul rând, te vei gândi, împreună cu ceilalți colegi, la cum să te porți cu cei asemănători ție, dar, mai ales, cu cei diferiți de tine.

Lecția 1

DESPRE PERSOANE ȘI ALTE FIINȚE

Ce înseamnă să fim persoane?

- Stabilesc diferența dintre lucruri, ființe și persoane.
- Descopăr ce înseamnă să fii persoană.

Lecția 2

CINE SUNT EU?

Persoana mea

- Mă prezint folosind datele de identitate.
- Cunosc documentele de identitate.

Lecția 3

DIFERIȚI, DAR PARTENERI

Persoana lui/ei

- Găsesc asemănări și deosebiri între persoane.
- Mă comport responsabil cu fiecare persoană.

PROIECT

Alegem reprezentantul clasei

Descoperă, la paginile 82-83, cum te poți implica în acest proiect.

Descopăr și aplic!

*Ai încredere în tine
și urmează-ți visurile!*

DICȚIONAR

conduită: fel de a se purta, comportament

cod de conduită: ansamblu de reguli privind comportamentul cuiva

echilibru: stabilitate

sentiment: emoție puternică de lungă durată

ACTIVITATE ÎN GRUP

Cum puteți fi în siguranță?

• Formulați trei reguli pe care să le respectați în fiecare dintre situațiile prezentate:

- vă plimbați cu bicicleta, cu rolele sau cu placa;
- mergeți spre școală;
- vă jucați în curtea școlii;
- vă jucați în parc.

Exemplu

În drumul spre școală, respect regulile de circulație!

1 Observă cu atenție imaginea de mai sus.

- Identifică persoanele din imagine. Indică asemănările și deosebirile dintre aceștia.
- Enumeră alte ființe prezente în imaginea de mai sus, precum: plante sau animale.
- Găsește în imagine lucrurile de care oamenii au nevoie pentru a-și desfășura acțiunile.

2 Citește cu atenție textul *La plimbare*, apoi rezolvă cerințele.

La plimbare

Este o după-amiază însorită de toamnă. Livia și Bogdan merg la plimbare împreună cu mama lor.

— Mamă, mă descurc foarte bine cu rolele noi! Sunt foarte bucuroasă! spune Livia.

— Cred și eu că te bucuri! Sunt mândră de tine și de fratele tău. Amândoi ați exersat în vara aceasta și ați reușit ce v-ați propus.

— Acum pot să merg și eu pe două roți, spune încântat Bogdan. Îmi aduc aminte cât de greu îmi păstram echilibrul la început!

— Ai dreptate! Niciun început nu e ușor, dar ai dat dovadă de voință, adăugă mama.

— Crezi că data viitoare putem să ieșim la plimbare fără cască? întrebă entuziastă fata.

— Casca te ferește de accidente grave, așa că o purtăm de fiecare dată. Întotdeauna trebuie să ne gândim la siguranța noastră, explică mama.

- Enumeră acțiunile celor trei personaje.
- Prezintă sentimentele trăite de acestea. Tu cum te-ai simțit atunci când ai învățat ceva nou?

- Ființele au viață. Ele se nasc, cresc, se dezvoltă și mor.
- O persoană este o **ființă omenească**. Orice om, copil sau adult, este o persoană.
- Între persoane există asemănări, dar și deosebiri, în ceea ce privește aspectul fizic, preocupările sau felul în care se comportă.
- Fiecare **persoană** este **unică**, diferită de celelalte.
- O persoană gândește, acționează, are voință și sentimente.

3 Selectează (✓), în lista de mai jos, cuvintele care desemnează o persoană.

☒ sculptor	☐ binoclu	☐ avocată
☐ stejar	☐ individ	☐ albină
☐ delfin	☐ frate	☐ bunică
☐ om	☐ floarea-soarelui	☐ câțelul Patrocle

4 Scrie cel puțin trei acțiuni pe care le desfășori în momentele precizate mai jos. Compară acțiunile tale cu cele ale colegului sau ale colegei de bancă.

în pauză

acasă

în vacanță

la cumpărături

pe terenul de sport

5 Dacă vrei, poți!

- Amintește-ți despre un moment din viața ta în care ai dat dovadă de voință.
- Povestește în clasă despre acest moment. Spune cine te-a încurajat.

6 Alcătuieste un text format din 5-7 enunțuri în care să te prezinți ca persoană. Pentru aceasta, vei avea în vedere următoarele cerințe:

- să faci referire la calitățile, pasiunile și trăsăturile tale care te diferențiază de celelalte persoane;
- să găsești un titlu potrivit;
- să te încadrezi în numărul indicat de enunțuri;
- să scrii corect, respectând semnele de punctuație.

Portofoliul civic

Cod de conduită

- Acum este timpul ca și voi să gândiți, să comunicați, să decideți și să acționați pentru realizarea unui scop comun!
- Discutați despre cum vă purtați unul cu celălalt în clasa voastră, pentru a crea un mediu prietenos.
- Alegeți zece dintre cele mai importante idei ale voastre.
- Realizați un afiș reprezentând Codul de conduită al elevilor clasei.
- Completează fișa de portofoliu din manualul digital și adaug-o în Portofoliul civic.

CALENDARUL CIVIC

Octombrie

Ziua Internațională a Nonviolenței este sărbătorită în fiecare an, la data de 2 octombrie. Sărbătoarea promovează încetarea oricărei forme de violență împotriva animalelor și a oamenilor. Tu cum crezi că poți apăra drepturile oamenilor și ale animalelor?

VOCEA COPIILOR

Postează, la panoul Vocea copiilor, o fotografie-portret. Notează două calități de care ești mândru/mândră. Alege ca una dintre calități să înceapă cu inițiala prenumelui tău. Citește toate bilețelele postate de colegi.

Sunt isteță și veselă.

Poartă-te cu ceilalți așa cum vrei să se poarte și ei cu tine!

Fii amabil cu cei din jur!

Ajută la nevoie!

Acceptă-i pe ceilalți așa cum sunt!

Descoper și aplic!

Orice copil are dreptul
la un nume și o naționalitate.

Convenția cu privire la drepturile copilului

- 1 Citește cu atenție textul *Pregătiri de aniversare*, apoi rezolvă cerințele.

Pregătiri de aniversare

Ziua de naștere a Gloriei se apropie. Ajutată de sora ei, Miruna, fetița scrie lista de invitați.

— Miruna, am scris de mai multe ori Andrei! Am greșit! suspină Gloria, dezamăgită.

— Vom completa imediat și numele de familie și vei vedea că nu ai greșit. Avem mai mulți invitați cu același prenume. Dacă ar fi avut două prenume, am fi putut să-i deosebim mai ușor.

Sună telefonul. Gloria se grăbește să răspundă. Este prietena ei, Gabriela. O anunță că nu va putea ajunge la aniversarea ei. Va merge cu părinții la Chișinău. Fetele au stabilit că se vor vedea la ziua onomastică a Gabrielei, pe 8 noiembrie.

— Mamă, eu pot să merg la Chișinău?

— Draga mea, deocamdată nu ai pașaport, adică documentul necesar pentru a călători în altă țară. În unele țări poți să călătorești dacă prezinți cartea de identitate, dar aceasta se eliberează la vârsta de 14 ani.

— Mamă, asta înseamnă că eu nu am niciun document? Întreabă fetița gânditoare.

— Încă de la naștere, pentru fiecare copil se emite un certificat de naștere. Acesta este primul act de identitate al unei persoane. Vino să-ți arăt certificatul tău de naștere!

Fetița e încântată de tot ce a aflat. Simte că știe mai multe despre ea, ca persoană.

- Identifică în text persoanele care participă la dialog.
- Identifică asemănările și deosebirile dintre aceste persoane.
- Găsește în text cuvintele care indică documentele unei persoane.

DICȚIONAR

cetățean: locuitor al unei țări

nume de familie: nume purtat de membrii unei familii, transmis de la părinți la copii

prenume: nume dat la naștere și care diferențiază membrii unei familii

zi onomastică: ziua numelui

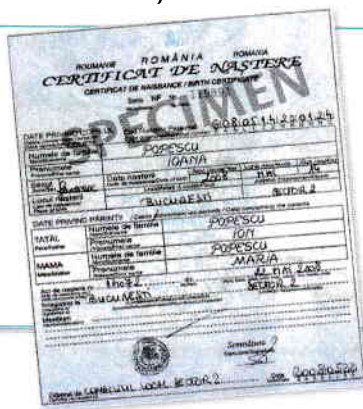
ACTIVITATE ÎN GRUP

- Observați cu atenție documentele de identitate prezentate alături. Întocmiți o listă cu toate informațiile cuprinse în fiecare dintre aceste documente.

Exemplu

Carte de identitate:

- locul nașterii
- domiciliul...

- Fiecare copil are dreptul să fie înregistrat imediat după naștere, să aibă un nume și o cetățenie.
- Primul act de identitate este **certificatul de naștere**.
- **Identitatea** unei persoane cuprinde acele elemente prin care se recunoaște o persoană: nume și prenume, data nașterii, sex, cod numeric personal (CNP), domiciliu, cetățenie.

- 2 Caută semnificația prenumelui tău. Scrie câteva propoziții prin care să motivezi dacă prenumele tău te reprezintă.

Exemple

Gloria: glorie

Miruna:
cea aducătoare de pace

- 3 Transcrie, din lista de mai jos, toate documentele pe care le deții până în prezent.

- carnet de elev • certificat de naștere • carte de identitate
- carnet de vaccinare • permis de conducere
- pașaport • certificat de botez • legitimație de serviciu

- 4 Citește enunțurile de mai jos. Dacă apreciezi că afirmația este adevărată, încercuiește răspunsul **A** (adevărat). Dacă apreciezi că afirmația este falsă, încercuiește răspunsul **F** (fals).

- Pentru a te legitima la un concurs, poți să folosești carnetul de elev. **A/F**
- Împrumuți cărți de la bibliotecă, folosind certificatul de naștere. **A/F**
- Câinii de rasă au acte de identitate. **A/F**
- Primul document pe care îl obține o persoană la naștere este pașaportul. **A/F**

- 5 De ce este important să păstrezi documentele de identitate? Argumentează răspunsul în 2-4 propoziții.

- 6 Scrie în caiet un portret al unui coleg/unei colege.

- Începe cu datele sale de identitate: nume și prenume, vârstă, sex, cetățenie. Continuă să scrii despre felul în care arată, ce îl interesează, ce talente are, cum se poartă cu cei din jur.
- Discută, apoi, cu acesta/aceasta despre descrierea realizată de tine. Dacă părerile voastre vor fi diferite, crezi că veți putea rămâne buni colegi/colege?

Convenția cu privire la drepturile copilului reprezintă un set de drepturi cu scopul de a asigura dezvoltarea armonioasă a copiilor. Dintre acestea, amintim: dreptul la viață, dreptul la educație, dreptul la joacă și timp liber etc.

România a fost una dintre primele țări care a adoptat această convenție în cadrul unei legi care privește copiii, la sfârșitul lunii septembrie 1990.

Știi că fiecare **cod numeric personal (CNP)** este unic, fiind format din 13 cifre?

VOCEA COPIILOR

În scurt timp, urmează să se organizeze o campanie pentru alegerea reprezentantului clasei. Scrie, la panoul *Vocea copiilor*, ce așteptări ai de la reprezentantul clasei tale.

Să fie un bun ascultător.
Să propună activități deosebite.

Eu și identitatea mea

- Alege un simbol care să te reprezinte, apoi desenează-l pe fișa de portofoliu din manualul digital.
- Scrie apoi cele mai importante aspecte despre tine. Începe cu elementele de identitate. Completează apoi alte aspecte esențiale, de exemplu dacă suferi de vreo alergie, sau unul dintre părinți sau bunici a fost născut în altă țară.
- Citiți în grup mic fișele de portofoliu, astfel încât să ajungeți să vă cunoașteți mai bine. Adaugă fișa în *Portofoliul civic*.